

Nottingham Günlük Yaşamda Genişletimiş Aktiviteler Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Nottingham Günlük Yaşamda Genişletimiş Aktiviteler Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26498>

Özet

Nottingham Günlük Yaşamda Genişletilmiş Aktiviteler Ölçeği (N-GYGAÖ), bireylerin temel günlük yaşam aktivitelerinin ötesindeki daha karmaşık ve araçsal işlevsellik düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu, özellikle yaşlı bireylerin ve fonksiyonel kısıtlılıklar olan hastaların bağımsızlık derecelerini ölçmek için yapılmıştır. Ölçek, hareket, mutfak, ev işleri ve boş zaman aktiviteleri olmak üzere dört ana alt boyutta toplam 22 maddeden oluşur. Türkiye'deki geçerlik ve güvenirlik çalışması, ölçeğin Türk popülasyonunda da güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Günlük Yaşam Aktiviteleri, Genişletilmiş işlevsellik, Psikometrik Değerlendirme, Rehabilitasyon, Yaşlılık, Barthel İndeksi, N-GYGAÖ.

Yazarlar

Füsun Şahin, et.al.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin Günlük Yaşam Aktivitelerinin (GYA) ötesinde kalan, topluma katılım ve karmaşık görevleri yerine getirme yeteneğini içeren Genişletilmiş Günlük Yaşam Aktiviteleri'ndeki (G-GYA) bağımsızlık düzeyini ölçmektir. Ölçek, özellikle inme sonrası rehabilitasyon süreçlerinde, geriatrik değerlendirmelerde ve fonksiyonel kapasitedeki değişiklikleri izlemede önemli bir rol oynamaktadır. Türkçe versiyonun amacı, bu değerlendirmeyi Türk kültürüne uygun, geçerli ve güvenilir bir şekilde sunmaktır.

Yapı

Nottingham Günlük Yaşamda Genişletilmiş Aktiviteler Ölçeği, bireyin ev içi ve ev dışı ortamda gerçekleştirdiği, daha üst düzey bilişsel ve fiziksel beceri gerektiren faaliyetleri ölçen bir yapıya temsil eder. Bu yapı, dört temel alt boyutta incelenir:

Hareket: Yürüme, seyahat etme ve diğer çıkma gibi mobilite ile ilgili görevleri içerir.

Mutfak: Yemek hazırlama ve yeme alışkanlıkları gibi beslenme ile ilgili bağımsızlık düzeyini değerlendirir.

Ev İşleri: Alışveriş yapma, temizlik ve çamaşır yıkama gibi evin idaresiyle ilgili görevleri kapsar.

Boş Zaman Aktivitesi: Araba kullanma, hobilerle ilgilenme ve sosyal etkinliklere katılma gibi daha karmaşık ve isteğe bağlı faaliyetleri ölçer.

Geçerlilik

Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlili?i, özellikle e?zamanlı? geçerlilik (concurrent validity) yöntemleri kullanılarak incelenmi?tir. Yapılan çal??mada, fonksiyonel ba??msızlı??n standart bir ölçütü olan Modifiye Barthel ?ndeksi (MBI) kullanılarak kar??la?tırmalı? analizler yapılmı?tır. Bu analizler, N-GYGAÖ'nün ölçtü?ü geni?letilmi? aktivite düzeylerinin, temel GYA düzeyleri ile anlamlı bir ili?ki içerisinde oldu?unu ve bu bağlamda ölçe?in yapısal geçerlili?ini destekledi?ini göstermi?tir.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirli?i, iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemleri ile de?erlendirilmi?tir. İç tutarlılık analizi sonucunda, ölçe?in genelinde **Cronbach'?n alfa katsay?s?** (α) 0.707 olarak bulunmuştur. Bu de?er, psikometrik standartlara göre kabul edilebilir bir iç tutarlılık düzeyini i?aret etmektedir. Ölçek maddelerinin her bir alt boyutta ve toplam puanda tutarlı yanıtlar sağladığı belirlenmi?tir.

Test-tekrar test güvenilirli?ini belirlemek amacıyla, ölçe?in son Türkçe versiyonu 60 katılımcıya iki haftalık aralıklarla iki kez uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyonun yüksek olması, ölçe?in zaman içinde kararlı sonuçlar verdi?ini ve ölçüm hatasının düşük oldu?unu kanıtlamıştır.

Faktör Analizi

Ölçek, orijinal yapı?ında belirlenen 4 alt boyutlu (Hareket, Mutfak, Ev ??leri, Bo? Zaman Aktivitesi) yapıyı korumaktadır. Türkçe adaptasyon çal??masında bu dört faktörlü yapıyı Türk popülasyonundaki verilerle uyumlu olup olmadı?ı incelenmi?tir. Her bir alt boyut, ilgili faaliyetleri temsil eden belirli sayıda madde (toplam 22 madde) içerecek şekilde gruplandırılmıştır. Bu faktör yapı?sı, ölçe?in teorik olarak dayandığı G-GYA kavramının tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Araç

Test Tipi: Uyarılama

Format: Öz bildirim (Self-report) veya yapılandırılmış görüşme temelli 4'lü Likert ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Yaşlı bireyler, nörolojik veya fiziksel kısıtlılıklar olan hastalar (özellikle inme sonrası rehabilitasyon hastaları).

Yaş Grubu: Yeti?kin ve Geriatrik popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, fonksiyonel k?s?tlil??? olan Türk yeti?kinler ve ya?l?lar üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Ölçek 22 maddeden olu?ur ve yan?tlar 4'lü Likert derecelendirmesi kullan?larak toplan?r. Yüksek puanlar, geni?letilmi? günlük ya?am aktivitelerinde daha yüksek düzeyde ba??ms?zl??a i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Fonksiyonel Durum, Adaptasyon, Cronbach Alfa, Geriatri, Rehabilitasyon, Ba??ms?zl?k, Enstrümantal Aktivite.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

Kurum E-posta Adresleri: drfusunsahin@yahoo.com.tr

Yaz??ma Adresi: Sa?lanmam??t?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in orijinal geli?tirilme tarihi 1980'li y?llara dayanmaktadır. Türkçe adaptasyon ve validasyon çal??mas? **2008** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar Füsun ?ahin ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: nottingham-gunluk-yasamda-genisletismis-aktiviteler-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

?ahin, F., et.al. (2008). Reliability and validity of the Turkish version of the Nottingham Extended Activities of Daily Living Scale. *Aging Clinical and Experimental Research*, 20 (5), 400-405.

Nottingham Günlük Yaşamda Geni?letimi? Aktiviteler Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 4 alt boyut ve 22 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme 4'lü Likert format?ndad?r (3=kat?l?yorum - 2=k?s?men kat?l?yorum - 1=kat?lm?yorum - 0=fikrim yok).

Alt Boyutlar ve Örnek Maddeler:

Hareket (6 m) : D??ar?da yürür müsünüz ?

Mutfak (5 m) : Yeme?inizi kendiniz mi yersiniz ?

Ev ??leri (5 m) : Kendi al??veri?inizi yapar m?s?n?z?

Bo? Zaman Aktivitesi (6 m) : Araba kullan?r m?s?n?z?

ARABPSYCHOLOGY.COM